

Høring over revideret vejledning om omskæring af drenge

Sundhedsstyrelsen sendte den 11. december 2013 en revideret vejledning om omskæring af drenge i høring med en høringsfrist til den 21. januar 2014.

Vejledningen opdaterer og reviderer den gældende vejledning nr. 9267 af 23. maj 2005 om omskæring af drenge.

Sundhedsstyrelsen har i alt modtaget 22 hørings svar fra forskellige myndigheder, lægelige selskaber, interesseorganisationer m.v., læger og andre privatpersoner.

Hørings svarene omhandler hovedsageligt holdninger til omskæring af drengebørn på ikke medicinsk indikation, krav til det informerede samtykke og forældresamtykke, hvem der bør udføre omskæring og valg af behandlingssted.

Holdninger til omskæring

I hovedparten af hørings svarene udtrykkes modstand overfor omskæring af mindreårige drenge på ikke-medicinsk indikation.

Det anføres, at omskæring af ikke-medicinske årsager, ikke bør kunne foretages på mindreårige drenge. Omskæring af andre årsager (rituelle og kulturelle) bør kun kunne foretages efter den unge mands informerede samtykke.

Der henvises blandt andet til FN's Børnekonvention.

Som begrundelse for, at omskæring af mindreårige drenge af ikke-medicinske årsager ikke bør kunne foretages, henvises blandt andet til, at det er et irreversibelt indgreb og at der er sundhedsmæssige risici og konsekvenser som psykiske og seksuelle problemer ved indgrebet. Omskæring bør derfor først udføres, når den unge mand er i stand til at give informeret samtykke til indgrebet.

Sundhedsstyrelsens bemærkninger

Sundhedsstyrelsen henviser til Justitsministeriets brev af den 20. januar 2014, hvor ministeriet henviser til justitsministerens svar af 2. december 2008 på spørgsmål S 531. Her fremgår, at omskæring af drenge ikke er omfattet af straffelovens § 245 a og at ministeriet ikke er bekendt med retspraksis, der tager stilling til om omskæring af drenge kan straffes efter straffelovens voldsbestemmelser, men at det i den juridiske litteratur synes at være den overvejende opfattelse, at forældre kan give samtykke til omskæring af mindre drenge. Efter Justitsmini-

steriets opfattelse antages omskæring af drenge ikke at være i strid med Børnekonventionens artikel 19. stk. 1.

Sundhedsstyrelsen skal fremhæve, at det nu er Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold, der er ressortmyndighed mht. Børnekonventionen. Spørgsmål omhandlende Børnekonventionen skal derfor rettes til Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold.

Det er Sundhedsstyrelsens vurdering, at der ikke er tilstrækkelig sundhedsfaglig dokumentation til generelt at anbefale omskæring af drengebørn. Samtidig er der ikke sådanne risici ved indgrebet, når det foretages korrekt og af kompetente læger, at styrelsen finder anledning til at anbefale et forbud af omskæring af drengebørn på ikke-medicinsk indikation.

Informeret samtykke

I flere hørings svar gives udtryk for, at man ikke mener, at forældre kan give samtykke til omskæring af drengebørn på ikke-medicinsk indikation.

Der gives udtryk for, at omskæring af drenge på ikke medicinsk indikation er at sammenligne med kosmetiske operationer, som patienten selv skal kunne afgive informeret samtykke til.

I flere hørings svar efterspørges, at der fastsættes krav om skriftlig information. Blandt andet oplyser Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn, at når et indgreb foretages uden medicinsk indikation, må der stilles skærpede krav til information.

Sundhedsstyrelsens bemærkninger

Omskæring er et kirurgisk indgreb, som det efter dansk lovgivning er forbeholdt læger at foretage og sundhedslovens regler om informeret samtykke finder derfor anvendelse.

Sundhedsstyrelsen kan oplyse, at kosmetisk behandling er defineret som behandling, hvor hovedformålet er at forandre eller forbedre udseendet. Omskæring af drengebørn falder efter Sundhedsstyrelsens opfattelse ikke ind under denne definition.

Det fremgår af vejledning om omskæring af drenge, hvilke krav der er til information og samtykke. Sundhedsstyrelsen finder denne beskrivelse dækkende.

Sundhedsstyrelsen stiller generelt ikke krav om skriftlig information.

Hvem må foretage omskæring

Lægeforeningen, flere lægelige selskaber og enkelte privatpersoner anfører, at omskæring kun bør foretages af en læge uden benyttelse af medhjælp. Flere lægelige selskaber anfører endvidere, at omskæring kun bør foretages af visse speciallæger.

Der spørges endvidere til lægens pligter, når der anvendes medhjælp.

Sundhedsstyrelsens bemærkninger

Det fremgår af autorisationslovens § 74, at operative indgreb er forbeholdt læger at udføre. Et operativt indgreb er blandt andet defineret ved gennembrud af hud og væv. Det er således forbeholdt læger at udføre omskæring. En læge kan, med få undtagelser, delegerer forbeholdt

virksomhed, herunder omskæring, til en medhjælp. En læge skal altid udvise omhu og samvittighedsfuldhed i sin virksomhed. Det er nærmere præciseret i Sundhedsstyrelsen bekendtgørelse og vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp (delegation af forbeholdt virksomhed), hvordan en autoriseret sundhedsperson, i forbindelse med delegation af opgaver inden for sit forbeholdte virksomhedsområde, lever op til kravet om at udvise omhu og samvittighedsfuldhed.

Sundhedsstyrelsen har i vejledning om omskæring af drenge konkret præciseret, hvordan man udviser omhu og samvittighedsfuldhed, når man foretager omskæring. Af vejledningen fremgår det bl.a. at lægen skal være tilstede under indgrebet, hvis der anvendes medhjælp til indgrebet. Dette er i sig selv en skærpelse.

Sundhedsstyrelsen finder ikke, at omskæring er et indgreb af en sådan karakter, at der ikke kan anvendes medhjælp.

Der skal føres journal efter reglerne for journalføring.

Behandlingssted

Lægeforeningen og et lægeligt selskab anfører, at omskæring af drenge kun bør foretages på lægelige behandlingssteder. Andre anfører, at omskæring skal foretages på steder, hvor der er hygiejniske og anæstesiologiske forhold som på hovedfunktionsniveau. Der udtrykkes uenighed i Sundhedsstyrelsens vurdering om, at det giver færre umiddelbare komplikationer, når omskæringen foretages indenfor barnets første leveuger og at børn der er ældre end to måneder derfor bør få foretaget omskæringen på et lægeligt behandlingssted.

Sundhedsstyrelsens bemærkninger

Ved lægeligt behandlingssted forstår Sundhedsstyrelsen, i forhold til Sundhedslovens § 215a, en fast beliggende lokalitet, hvor der udføres lægelig patientbehandling. Ved lægelig patientbehandling forstås behandling, der er forbeholdt læger eller som i øvrigt udføres af læger, herunder ved brug af medhjælp.

Det er Sundhedsstyrelsen opfattelse, at steder, hvor der udelukkende udføres lejlighedsvis lægevirksomhed, ikke skal registreres iht. Sundhedslovens § 215a.

Sundhedsstyrelsen forudsætter, at forslaget om at omskæring af drengebørn skal foregå på et lægeligt behandlingssted skal forstås således, at det drejer sig om private lægelige behandlingssteder, som defineret i forbindelse med Sundhedslovens § 215a.

Sundhedslovgivningen har ikke opsat regler for, under hvilke fysiske forhold et operativt indgreb eller anden lægelig behandling kan finde sted. Styrelsen stiller generelt ikke krav om, at lægelig behandling som mindre kirurgiske indgreb, kun må ske på lægelige behandlingssteder (klinik eller hospital). Det er omfattet af lægens pligt til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed jf. autorisationslovens § 17. Lægen der er ansvarlig for indgrebet er også ansvarlig for de forhold under hvilke indgrebet foretages og lægen skal tage stilling til at de fornødne hygiejnemæssige forhold kan iagttages og om stedets forhold er egnet til den pågældende type lægelig patientbehandling.

Der er således ikke noget sundhedsfagligt til hinder for, at mindre kirurgiske indgreb kan foretages i for eksempel patientens eget hjem, hvis dette i øvrigt ikke strider imod lægens pligt til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed.

Sundhedsstyrelsen har på baggrund af høringssvarene genvurderet den i notatet omtalte forskning, hvor det på baggrund af et systematisk review af 223 publikationer konkluderes, at det kan være foreneligt med færre komplikationer, når omskæringen foretages indenfor barnets første leveuger. Sundhedsstyrelsens kan dog ikke konkludere, at evt. komplikationer kan relateres til et bestemt behandlingssted.

Sundhedsstyrelsen vil derfor fjerne anbefalingen af behandlingssted til børn over en vis alder.